

IMOLYA IMRE

VÁSÁRHELYI GYÓGYÍTÓINK

A végző biztatást Kószó Péter alpolgármester úr adta, mondván, de jó a vásárhelyi jogászoknak, róluk már készült egy ilyen almanach.

Legyen, gondoltam, és bár nem vagyok orvos, magamban máris együtt láttam a kiadványt a gyógyszerészekkel és az állatorvosokkal. Sejtettem, nem lesz egyszerű feladat, számítottam rá, hogy a korábnál jóval jelentősebb adat- és információhalmazt lehet, ill. kell kutatnom. Szándékomat ez alkalommal is kezdetől támogatták a helytörténészek, a levéltár, az önkormányzat, az Erzsébet Kórház, és – némi meglepetésemre – néhány megkérdezett orvos, gyógyszerész és állatorvos körében végzett quasi közvélemény-kutatás eredményei is.

Az adatkéréssel levélben, vagy személyesen megkeresett számtalan helyi orvos, gyógyszerész, állatorvos kivétel nélkül további adatokkal, információkkal látott el, sőt nemcsak a helyiek, hanem az ország más részeiről is. Orvosok, gyógyszerészek és állatorvosok különböző, kifejezetten szakmai jellegű kiadványokkal, iratokkal segítettek. Így jutottak birtokomba a gyógyszerészeti almanachok, az állatorvosi név- és címtárak, valamint egyéb szakkiadványok, melyek ismerete nélkülözhetetlen volt a gyűjtőmunka során. Így ismertem meg Papy Tünde jóvoltából a Bocskai patika 1950 és 1995 közötti és Zaka Lajosné Mispál Judit jóvoltából a Susáni patika 1959 és 1995 közötti személyzeti nyilvántartását, melyek sajnos egyedülként maradtak meg a városi patikák közül az államosítási utáni időszakból. Így kaphattam bepillantást Könyves Gézáné Szporny Sarolta – egy amatőr kutató számára is – páratlan értékű, az elmúlt 100 év kórház történetéről és orvosairól szóló kórházi iratgyűjteményébe, feljegyzéseibe, fényképgyűjteményébe is.

E gyűjtemény önmagában megérdemelné a részletes feldolgozást és nyilvánosságra hozatalt.

A szükséges mértékig meg kellett ismerkednem a hazai – ezen belül a kolozsvári, majd szegedi – orvos- és gyógyszerészképzés történetével, gyakran változó szervezeti kereteivel, a diplomát adó intézmények elnevezéseivel, a képzések oly gyakran változó időkereteivel. A ma ismert képzési időszak ugyanis – mindhárom szakmában egyaránt – az 1950-es évek elején alakult ki. Mondhatom, nagy élmény volt a 225 éves hazai állatorvosképzés történetével legalábbis nagy vonalakban való ismerkedés, melyből – többek között – kiderült, már a XIX. sz. elején voltak vásárhelyi állatorvostanhallgatók. A XIX. sz. közepétől a város szinte már vonzotta az orvosokat, gyógyszerészeket, állatorvosokat.

Az egyes szócikkek elkészítése során a felkutatott névhez a születési helyet és időt, a diploma megszerzésének helyét, idejét és a városhoz köthető munkahelyi adatokat használtam fel. Fontosnak tartottam a szakvizsga és a tudományos fokozat tényének rögzítését. Igyekeztem azonban más, a szakmához, a társadalmi, helyi és tudományos, esetenként csak az adott személyhez kapcsolódó adatokat is feltüntetni, így kissé árnyalni, színesíteni a „száraz” szakmai életutatót.

A szócikkekben a diplomát kiadó egyetemet a diploma kiadásának idejében használt nevén igyekeztem jelölni, ily módon is jelezve a név használatának igen gyakori változásait.

A forrásokat külön jegyzékben jelöltem. A nevek – foglalkozásonként – az ábécé sorrendjében, sorszámommal ellátva követik egymást. Minden név alatt számozva van az adat forrása, így a jegyzék alapján nyomon követhető, hogy a szócikkekben foglaltak mely forrásból származnak. Pld. a 12-es sorszámú fjsz. saját, ill. családtagtól származó adatra utal.

A több mint 2 éves kutatómunka eredménye a vásárhelyi születésű, ill. a városban valaha dolgozó orvosok, gyógyszerészek, állatorvosok almanachja. Nyilván nem teljes, bármennyire is törekedtem erre, rá kellett jönnöm, ez nem lehetséges. Az eltelt több mint két évszázadból 1252 orvost, 363 gyógyszerészt és 192 állatorvost sikerült felkutatnom, legalább a nevüket, diplomájukat azonosítanom és bizonyítanom valamilyen formában, mértékben a városhoz való kötődésüket. Ők 1807-en voltak/vannak városunk gyógyítói.

Hálásan köszönöm a támogatást minden olyan helyi orvosnak, gyógyszerésznek, állatorvosnak, akik személyes adatszolgáltatással és egyéb módon segítettek munkámat.

Külön köszönet a felkért szakmai lektoroknak – Berényi Károly orvosnak, Kóhegyi Ferenc gyógyszerésznek és Mucsi Imre állatorvosnak – a számomra nélkülözhetetlen és szinte napi jellegű támogatásukért. Nélkülük ez az almanach nem készülhetett volna el.

Három évvel a *Vásárhelyi jogászalmanach* után *Vásárhelyi gyógyítóiink* címmel hamarosan megjelenik a vásárhelyi orvosok, gyógyszerészek és állatorvosok almanachja.

Az elmúlt mintegy 230 évben Hódmezővásárhelyen született és később orvosi, gyógyszerészeti, állatorvosi diplomát szerzett, ill. ebben az időszakban a városban – nem vásárhelyi – orvosként, gyógyszerészként, állatorvosként praktizáló „gyógyítóiinkat” egy kötetben veheti majd kezébe a tisztelt érdeklődő olvasó. E három foglalkozás városi képviselői – az eltelt időszak megbecsült és tisztelt polgárai – mindennapos egészségünk, testi, lelki bajaink istápolói, gyógyszereink készítői, egészségünk mindenkorai támogatói és egy mezővárosban mindig fontos állatállomány – ma inkább házi és kedvenc kisállataink – betegségeinek gyógyítói. A város mindenkorai életének, fejlődésének, állapotának közismert és méltán elismert szakemberei megérdemlik, hogy a város helytörténetében méltó helyre kerüljenek.

A *Vásárhelyi jogászalmanach* megjelenését követően már 2012 tavaszán érlelődött bennem egy hasonló orvos-, gyógyszerész-, állatorvos-almanach elkészítése és kiadása.

A KATONA ISTVÁN GYÓGYSZERÉSZ ALAPÍTOTTA SZENT ISTVÁN GYÓGYSZERTÁR BÚTORZATA A MINDSZENTI MUZEÁLIS GYŰJTEMÉNYBEN. A FALON A TELEPÜLÉSEN MŰKÖDÖTT KÖRORVOSOK FOTÓI.